

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
034/19	Hovedutvalg for oppvekst og kunnskap	19.09.2019
193/19	Formannskapet	08.10.2019

Utvidelse av barnehagekapasitet på kort sikt**Rådmannens innstilling:**

Det igangsettes en prosess for å videreføre midlertidige barnehageplasser i Vardenlia barnehage i lokaler på Breili eller Ormestad skole.

Hovedutvalg for oppvekst og kunnskap behandlet saken 19.09.2019:**Behandling:**

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

OK- 034/19 Vedtak:

Hovedutvalg for oppvekst og kunnskap anbefaler at formannskapet fatter følgende vedtak:

Det igangsettes en prosess for å videreføre midlertidige barnehageplasser i Vardenlia barnehage i lokaler på Breili eller Ormestad skole.

Formannskapet behandlet saken 08.10.2019:**Behandling:**

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

FSK- 193/19 Vedtak:

Det igangsettes en prosess for å videreføre midlertidige barnehageplasser i Vardenlia barnehage i lokaler på Breili eller Ormestad skole.

SAKSUTREDNING**Behandling:**

Hovedutvalget for oppvekst og kunnskap innstiller til formannskapet. Formannskapet fatter endelig vedtak i saken.

Bakgrunn:

Hovedutvalg for oppvekst og kunnskap behandlet den 16. mai 2019 en sak om utvidelse av barnehagekapasiteten i kommunen (HOK sak 14/19). Saken redegjorde for kommunens utfordringer med en lite fleksibel barnehagestruktur, spesielt vedrørende geografiske forhold. Hovedutvalget fattet følgende vedtak:

Det fremlegges en sak for hovedutvalg for oppvekst og kunnskap til høsten som synliggjør:

1. Behov for nye barnehageplasser på kort sikt.
2. Vurdering av eventuelle kommunale og private tiltak.
3. Økonomiske konsekvenser.

Saken ses i sammenheng med pågående arbeid med skole- og barnehagestruktur.

Kommunestyret behandlet 20. juni 2019 sak om rammer for budsjett 2020 og økonomiplan 2020-2023 (KST 65/19).

Punkt 2 i kommunestyrets vedtak lyder:

Det legges frem en sak med forslag om hvordan utvidelse av midlertidige barnehageplasser for Vardenområdet kan utføres. Og en vurdering av muligheter for en tidlig oppstart av barnehageplasser på Ormestad skole.

Punkt 3 i kommunestyrets vedtak lyder:

Det fremlegges en sak om utvidelse av barnehageplasser i Høyjord barnehage.

Denne saken søker å svare opp hovedutvalg for oppvekst og kunnskaps vedtak og punkt to i kommunestyrets vedtak.

Rådmannen kommer tilbake med en sak om eventuell utvidelse av Høyjord barnehage i løpet av høsten i sammenheng med budsjettbehandlingen.

Saksopplysninger:

Midlertidig tilbud tilknyttet Vardenlia barnehage

Ved hovedopptaket i 2019 var det medio mai ikke oppnådd full barnehagedekning. Det var i all hovedsak i Varden barnehageområde det ikke var tilstrekkelig kapasitet. Av de som sto uten tilbud var nesten alle under tre år, og bosatt i Varden-området. Mange av dem minoritetsspråklige, og i en særstilling som følge av vedtaket i HOK om å gi denne gruppen prioritet ved opptak. Mange av beboerne i dette området er også avhengige av at barnehageplassen befinner seg i nærområdet for at de skal kunne benytte den. Kommunen har løst dette ved blant annet å utvide det kommunale tilbudet i tilknytning til Vardenlia barnehage. Tilbudet er organisert i lokalene til Grenda åpen barnehage der det er opprettet en småbarnsavdeling med 14 barn. Dette er en midlertidig løsning som kun kan opprettholdes som småbarnsavdeling i to år. Det innebærer at kommunen må ha et tilbud på plass som ivaretar disse barna når de går over i storbarnsavdeling.

Åpen barnehage som måtte vike plass for den nye avdelingen, er lokalisert også i sentrum og på Kroken. Driften av åpen barnehage er ikke redusert som følge av at avdeling Grenda ikke lenger er i bruk, men tilbudet er midlertidig lagt om slik at all aktivitet foregår i de to andre avdelingene inneværende barnehageår.

Slik det ble redegjort for i sak 14/19 har Sandefjord kommune samlet sett tilstrekkelig barnehagekapasitet fram til 2024. Opplysningen baseres på Norconsults analyse av barnehagekapasitet og understøttes av barnehagemyndighetens analyse av opptak, søknadsmasse og faktisk utvikling. Kommunens utfordringer på kort sikt dreier seg derfor i all hovedsak om geografiske forhold og fordelingen av plasser for barn under og over tre år.

Sandefjord kommune er delt inn i seks barnehageområder etter ungdomsskolekretsene. Norconsult har forenklet dette noe ved å slå sammen kretsene Breidablikk, Bugården og Ranvik til «Sentrum barnehageområde». Denne inndelingen gir god barnehagekapasitet i alle kommunens barnehageområder, med unntak av Varden. Dette stemmer også med barnehagemyndighetens analyser. Etter disse kan kapasitetsutfordringene innsnevres ytterligere til å gjelde Vesterøya.

I Sentrum barnehageområde er det stort press på barnehagene som ligger nærmest Sandefjord sentrum. Her er det imidlertid mulig å tilby plasser i de nærliggende områdene som Bugården og Preståsen, og det har derfor vært mulig å tilby relevante plasser til familier som er bosatt i sentrum selv om de ikke har fått innfridd sitt førstevalg.

Ivaretagelse av barna i Grenda

Sandefjord kommune må finne en løsning for å ivareta de barna som har barnehageplass i Grenda når disse skal over i storbarnsavdeling. I praksis betyr det at det enten må klargjøres alternative lokaler i tilknytning til eller i nærheten av Vardenlia barnehage, eller det må gjennomføres en opptaksstopp i Vardenlia barnehage for å dekke inn plassene der. Ved å ikke ta opp barn i Vardenlia barnehage inntil plassene er dekket inn vil det oppstå økt press på øvrige barnehager i området, og enda flere familier vil måtte gis tilbud om barnehageplass i andre deler av kommunen.

Alternativer for barnehageplasser i Varden barnehageområde på kort sikt

Det er flere alternativer til en midlertidig utvidelse av tilbudet. De ulike alternativene har også varierende grad av midlertidighet, og bør ses i sammenheng med skolestruktursaken og behovet for omorganisering og utvidelse av barnehagetilbudet på Varden også på lengre sikt.

Utvidelse av Vardenlia barnehage

Utvidelse av tilbudet i direkte tilknytning til Vardenlia barnehage kunne vært løst ved utbygging av eksisterende lokaler eller leie av paviljong. Dette kan imidlertid ikke realiseres da det ikke er tilgjengelig areal for noen av alternativene. En utvidelse uten at det inngår som en del av en overordnet plan for ny barnehagestruktur er dessuten mindre formålstjenlig.

Opprette plasser i lokalene til Ormestad skole

Ormestad skole ligger i samme nærmiljø som Vardenlia barnehage og har i utgangspunktet god plass i forhold til forventet elevtall de neste årene. Skolen er bygget som en to-parallell med plass til 300 elever, i dag er elevtallet 142. Det stilles ulike krav til lokaler for skole og barnehage, men det kan være mulig å benytte deler av skolen til lokaler for barnehagebarn over tre år uten at det må gjøres store bygningsmessige endringer. Et alternativ kan være å tilby skolestartere fra Vardenlia og Ringkollen barnehager plass i et tilrettelagt skolestartertilbud ved Ormestad skole. I et pedagogisk perspektiv vil et eget barnehagetilbud for de eldste barna være fremtidsrettet og gi mulighet for å skreddersy tilbudet til denne gruppen. Samtidig vil dette være en helt ny organisering, noe som vil framstå spennende og attraktivt for noen, mens andre vil være skeptiske. For å sikre nødvendig forutsigbarhet for barn og foreldre, samt ansatte og ledelse både i barnehagene og ved skolen er det avgjørende at et slikt tilbud utredes og planlegges grundig og i samarbeid med berørte parter. Dette arbeidet bør i så fall starte så snart som mulig.

Breili barnehage

Sandefjord kommune drev frem til 2015 barnehage på Breili. Bygningen der det ble drevet barnehage er i dag utlånt til Fønix. Denne lokaliseringen er noe lenger fra Vardenlia barnehage, men ligger i overgangen mellom Varden og Sentrum barnehageområde, og vil for mange være på vei til jobb eller skole. En del av barna som i dag går i Vardenlia barnehage bor i områdene som er nærmere denne barnehagen enn Vardenlia. Det vil kreve noe oppussing og oppgradering av bygning og uteområde, men det vil sannsynligvis være snakk om mindre endringer som kan dekkes innenfor vedtatte vedlikeholdsmidler og i god tid før barna starter. Bygget kan organiseres for en avdeling for de barna som i dag er i lokalene i Grenda, eller det kan gjennomføres en intern søknadsprosess. Også dette alternativet innebærer relativt store endringer i barnehagetilbudet til den enkelte familie som i dag har plass i Vardenlia, og det er derfor svært viktig at det utredes og planlegges tidlig, og i samarbeid med berørte parter.

Utvidelse av det private tilbudet

I tillegg til de kommunale barnehagene Vardenlia og Ringkollen drives det flere private

barnehager på Vesterøya. Disse har i utgangspunktet ikke kapasitet til å ta inn flere barn, og er under samme press som de kommunale. Et alternativ er allikevel utvidelse av det private tilbudet. Det er da vesentlig å være klar over at dersom kommunen gir godkjenning til en ny privat barnehage eller utvidelse av en eksisterende er dette en permanent godkjenning, og barnehageeieren har rett til å drive barnehagen med kommunal finansiering for all fremtid.

Villa Villekulla barnehage er en toavdelingsbarnehage med 24 barn. Barnehagen har søkt om utvidelse av barnehagen med 100 kvadratmeter ved å ta i bruk et hus de eier på nabotomten. Siden dette er på en annen adresse vil det i praksis måtte godkjennes som egen barnehage, men barnehageeier kan organisere utstrakt samarbeid mellom de to enhetene. Utvidelsen vil gi 18 plasser for barn under tre år, 25 plasser for barn over tre år eller en kombinasjon av disse. Dersom en slik utvidelse godkjennes forpliktes kommunen til finansiering av barnehageplassene så lenge barnehageeier ønsker å drive dem. Det er altså ikke egnet som et midlertidig tiltak for å ivareta barna som i dag er tatt opp i Vardenlia barnehage og holder til i midlertidige lokaler. Kommunen kan heller ikke forplikte en privat driver til å ta opp disse barna.

Økonomi

Det er ikke utredet hva de ulike alternativene i kommunal regi vil medføre av kostnader for kommunen. Det vil også spille inn hvorvidt tiltakene iverksettes som rene midlertidige tiltak eller som oppstart av en restrukturering av barnehagetilbudet i Varden barnehageområde.

Opprette plasser på Ormestad skole

Et barnehagetilbud på Ormestad skole vil kreve noen mindre bygningstekniske endringer for å sikre at barnehagen kan drives adskilt fra skolen. Det kan også være nødvendig med utvidet garderobeplass for barn og personale og andre mindre tilpasninger for å gjøre lokalene egnet til å drive en pedagogisk virksomhet etter barnehageloven. For pauserom og arbeidsplasser for ansattes planlegging- og samarbeidstid kan sambruk med skolen vurderes, men det er avhengig av kapasitet og beliggenhet i bygget for disse arealene. Det kan også måtte gjøres avgrensninger og oppdeling av deler av utearealet for å sikre et trygt og utfordrende miljø for barnehagebarna samtidig som skolens elever ikke skal forstyrres i undervisningen. Det er ikke kartlagt hvilke beløp som kan være aktuelle, og dette må det eventuelt kommes tilbake til etter at alternativet er utredet for vedtak i budsjettet for 2021.

Dersom det på sikt blir aktuelt å benytte Ormestad skole som barnehage i sin helhet vil de tilpasningen som gjøres bli en del av den omgjøringen og oppussingen som vil kreves for å gjøre om hele bygget til barnehage. Investeringer her kan derfor ha en verdi utover perioden for midlertidige plasser.

Breili barnehage

Breili barnehage var i kommunal drift inntil 2015. Det er ikke gjort store endringer i bygningen etter dette, og det vil derfor ikke kreve større bygningstekniske endringer for å opprette barnehage her. Bygningen er imidlertid gammel og har et stort vedlikeholdsbehov, så det må påregnes noe oppgradering og oppussing av lokalene. Utearealene er godt egnet til barnehage, men det mangler lekeapparater og det kan måtte gjøres enkle sikkerhetsmessige tiltak for å sikre et trygt og utfordrende miljø for barna. Det er ikke kartlagt hvilke beløp som kan være aktuelle, og dette må det eventuelt kommes tilbake til etter at alternativet er utredet for vedtak i budsjettet for 2021.

Bygningen på Breili er ikke egnet for barnehagedrift på sikt, og kostnader som påløper for å istandsette denne for midlertidige plasser vil ikke ha investeringsverdi.

Ny godkjenning av privat barnehage

Økonomiske konsekvenser av godkjenning av en ny privat barnehage i tilknytning til Villa Villekulla barnehage vil avhenge av hvilken sammensetning av barn under og over tre år barnehageeier velger å tilby plass. Som et estimat basert på en gjennomsnittlig barnegruppe

på denne type areal vil en godkjenning av en ny barnehage på 100 kvadratmeter medføre økt tilskudd på om lag 3,25 millioner kroner årlig med dagens tilskuddssatser. Dette alternativet vil eventuelt måtte vedtas i forbindelse med budsjettbehandling.

Godkjenning av ny privat barnehage innebærer en varig utvidelse av kommunens tilbud. Dette gir mindre handlingsrom i senere planlegging av en helhetlig barnehagestruktur siden kommunen da binder opp midler som ellers kunne vært benyttet til andre investeringer eller utvidelser i kommunens barnehagetilbud.

Rådmannens vurdering:

Varden barnehageområde, og spesielt Vesterøya har i flere år vært under stort press, og det har ikke vært mulig å imøtekomme alle familier som har søkt om plass her. Ved årets opptak fremkom dette enda tydeligere enn tidligere, og Vardenlia barnehage ble utvidet med en avdeling for å ivareta kommunens forpliktelse til full barnehagedekning. I boområdene rundt Varden barnehage bor det mange minoritetsspråklige barn, og det er av stor viktighet at det gis relevante tilbud om barnehageplass til disse barna. Rådmannen er derfor tilfreds med at kommunen fikk på plass et slikt tilbud.

Sandefjord kommune har i dag god nok kapasitet til å dekke etterspørselen etter barnehageplasser, men kapasiteten er ulikt fordelt på barnehageområdene, og det er spesielt i Varden barnehageområde det er knapt med plasser. Det er derfor nødvendig å videreføre tilbudet som er opprettet også når barna skal over i storbarnsavdeling, og lokalene i Grenda ikke lenger kan benyttes. Rådmannen mener det må utredes ulike alternativer for dette, og vurderer Ormestad skole eller tidligere Breili barnehage som de to mest aktuelle. Det vises også til sakene om små og store skoler og arealsøk der det blant annet er gjort vurderinger knyttet til Ormestad skole.

Private barnehager er et viktig tilskudd til barnehagesektoren i Sandefjord, både for å oppnå full barnehagedekning og for å kunne tilby et mangfold av barnehagetyper og pedagogiske tilnærminger. I denne sammenheng anser ikke rådmannen det som hensiktsmessig å utvide den private delen av tilbudet. Både fordi den private barnehagen ikke kan forpliktes til å ta opp barna som i dag går i Vardenlia barnehage og fordi det ikke kan være en midlertidig løsning. Det er av stor betydning at kommunen har åpent handlingsrom når det skal settes rammer for ny skole og barnehagestruktur. Søknader om utvidelse av det private barnehagetilbudet vil fremmes som egne saker i løpet av høsten.